

SZÉCSI ZSIGMOND

m. kir. főerdőtanácsos, erdőakadémiai tanár.

(1841—1895.)

Gyászunk van újra!

A mult küzdelmeinek tanui közül egy ismét kidőlt.

Sorainkból egy régi, odaadó buzgóságáról és csüggedetlen kitartásáról ismert kiváló munkást szőlített el megint a halál.

Kiváló munkásainknak egyikét, a ki egész mivoltával annak az ügynek engedte át magát, melynek szolgálatába szegődött, s kiről nem elég azt mondani, hogy dolgozott ügyünknek érdekében, mert ő egész lelkével, erejének legislegjavával, akaratának teljességével holtáig csak annak áldozott.

Igy ismertük őt valamennyien.

Az idősebbek, a kikkel együtt kezdte meg pályafutását, a kikkel együtt törte, egyengette a göröngyöket, a mikből akkor még nagyon sok feküdt a magyar erdészet s tanügyünk fejlődésének útjában.

S a fiatalabbaknak hosszú sora, a 67 óta munkába állott egész erdész-nemzedék, a melynek mindegyik tagja, ha szakunk iránt lelkében csirát vetett hajlandóságát magyar földön nevelte fel, elhunyt jeles tanárunknak is tanítványa volt . . .

Nehéz időktől fogva, s közel három évtizeden át szolgált hűen erdészetünknek tanügyét. S e hosszú idő nem tűnt nyomtalanul tozékeva tans fölött. A tanterem, mikor

Léon Brignon

először lépett be ajtaján, még nagyon pusztá volt, s benne a magyar szellem az épen kiküszöbölt német szó nyügében alig birta még bontogatni szárnyait. Magyar szót adni az addig idegen nyelven művelt tudomány ajkára, előteremteni a tanításnak addig nélkülözött számos eszközét és támaszát, rendszerbe fogni, kialakítani s tovább fejleszteni az addig szűk keretek közt szorongott tananyagot: az új életnek indult erdész-akadémia programjának nagy fontosságu s nehéz pontjai voltak. Az elhunyt, azidőbeli lelkes és buzgó tanártársaival karöltve, a munkából mindenha kivette részét, s az ő szorgalmának, buzgóságának s kitartásának lehet nagyrészt köszönni, hogy a gondjára bízott tanszéknek hajdani szűkölködését maig tanügyünk továbbfejlesztésére áldásos gazdagság cserélte fel. Utódjának ki őt nyomon követni fogja, a kitaposott uton tovább haladva már csak folytatnia kell a munkát onnan, hol az alkotó erőnek működése félbeszakadt.

A sok szolgálatért, a mi erdészetünknek hasznára vált, igaz elismerés s a tisztelet illeti meg az elhunyt emlékezetét, amit megőrizni könnyű lesz nekünk! Munkája révén maga épített magának számos emlékjelet, melyekre ha rátekint szemünk, a barátságnak, a rokonszenvnek, a szeretetnek iránta mindnyájunk szívében ápoltt érzése hiven elénk rajzolja képét az elhunyt derék szaktárshoz, az elvesztett jó barátokhoz!

A véletlen szomorú találkozása csak, hogy folyóiratunk egy ugyanazon füzetének első lapjait szakmájának igaz szeretetére valló gondos munkája foglalja el, s pár oldallal tovább — e helyen, végső bucsunk szavait intézzük hozzá, az örökre eltávozott szaktárshoz. Csak a véletlen hozta így, de mintha ez is az ő fáradhatatlan

munkásságára akarna figyelmeztetni, melynek csak a halál szakíthatta végét!

... Amiként nem volt nyugalma, a mig fáradnia lehetett s a mig ügybuzgósága dologra serkentette szüntelen: legyen megfáradt szellemének pihenése olyan csendes és boldog az igaz világosság örökös honában!

*

Szécsi (korábbi nevén Nickel) Zsigmond m. kir. főerdőtanácsos és erdőakadémiai tanár 1841 október 6.-án Kis-Garamon született, honnan atyjával, ki utóbb kohófőnök lett, Tiszolezra költözött.

Középiskoláit Besztercebányán 1859-ben végezte a gymnasiumban, hol a tannyelv akkor még a német volt, s a mellett még a cseh nyelv tanítására is nagy gondot fordítottak, a mint ezt maga Szécsi többször emlegette.

A selmeczi erdőakadémiát 1852-ben végezte, s két év múlva az erdészeti államvizsgát Budán tette le. Mindjárt tanulmányainak bevégezése után, tehát 1862-ben mint „Forstkandidat“ nyomban állami szolgálatba lépett, még pedig a selmeczbányai bánya-, erdő- és jószágigazgatóságnál. Végleges alkalmaztatása azonban néhány évvel későbbi időtől kezdődik, 1867. április 9.-étől, midőn ugyanott erdőgyakornoki állásba lépett. Hosszu szolgálatának ezen első időszaka alatt legtöbbet a külső és belső erdőrendezési munkákkal foglalkozott.

1867. július 28.-án Óhegyre helyettes erdészsze neveztetett ki, honnan még ugyanazon év október 7.-én behivatott Selmeczbányára, hogy az akadémián Wagner Károly erdőtanácsos és tanár vezetése alatt mint helyettes segédtanár működjék. 1868-ban erdészsze neveztetett ki a besztercebányai erdőhivatalhoz, de azért továbbra is Selmeczbányán maradt, hogy tanári teendőket teljesítsen az akadémián. 1871-ben rendkívüli tanárnak neveztetett ki s a VIII. rangosztályba jutott; 1872-ben az akadémia újrászervezése alkalmakor fizetés-emelésben részesült, 1878-ban II. oszt. rendes tanárrá neveztetett ki, s a VII. rangosztályba soroztatott.

1889-ben erdőtanácsosi czimmel s a VI. rangosztályba való soroztatással I. oszt. rendes tanárrá neveztetett ki, s nem sokkal utóbb 1893-ban főerdőtanácsosi czimmel ruháztatott fel, s ily minőségben fejezte be tevékeny munkásságát, a legutolsó évben is jutalmát nyervén buzgóságának, a mennyiben a folyó év közepén hosszú szolgálatának s a tanügy terén szerzett érdemeinek méltánylása-ként 500 frt működési pótlékban részesítettett.

Az erdőakadémiának 28 évi tanárkodása alatt fáradhatlan s buzgó munkása volt. 1867/8-tól 1871/2-ig a középitészetet, víz- és utépítészetet és a mezőgazdaságtan encyclopoediáját adta elő, azután meg az 1872/73.-i tanévtől egészen 1895-ig az erdőhasználat-tant, erdészeti iparműtant, gátak és gerebek szerkesztését és rajzolását, a mezőgazdaságtan encyclopoediáját s ezzel kapcsolatban a mesterséges haltenyésztsést és végre a vadászat- és fegyvertant a szükséges gyakorlatokkal együtt.

Az erdészeti akadémiához 1867-ben behívott ideiglenes segéd-tanároknak s köztük tehát Szécsinek is, az akadémia megmagyarosítása idején nagy fáradságot adott, sok küzdelmet okozott a szakkifejezések megmagyarosítása, annál is inkább, mert a megmagyarosítással egyidejűleg és azontul is, a fejlődés későbbi szakai-ban a mindaddig szerény keretek közt mozgott tantervbe, új tan-tárgyakat kellett felvenni, a milyen volt például az addig elő nem adott mezőgazdasági encyclopoedia; a már azelőtt is tanított tár-gyakat pedig a hazai erdészet fejlődésével lépést tartva, megfele-lően kiszélesíteni és e mellett rendszeresen széttagolni kellett.

Ennek következtében például az addig egy tárgyképen elő-adott erdőhasználattanból három tantárgyat kellett teremteni, szét-választván azt tulajdonképeni erdőhasználattanra, erdészeti ipar-műtanra és a gátak és gerebek szerkesztésére. A haltenyésztsének annak előtte nyoma sem volt az akadémia tantervében, mignem Szécsi felismervén s kimutatván annak, mint különösen magas hegységi erdeinkben előnyösen meghonosítható s felkarolásra érdemes mellék-haszonvételnek fontosságát, a halászzattannak a tantervbe új tantárgy-képen való felvételét javaslatba hozta. A halászzattannak a tan-tárgyak közé való felvétele tehát egészen az ő műve, a hozzátartozó berendezéssel együtt, melyeknek gondozása, fejlesztése mindvégig örömet képezte.

Ezeknek a szép berendezéseknek létesítése és fentartása Kisiblyén, valamint az ő szakmájához tartozott tantárgyak körébe vágó gyűjtemények összeállítása rendkívül sok munkát, nagy körültekintést s fáradatlan utánjárást kívántak; de szencsére Szécsinek szívósságát az új és új nehézségek még inkább fokozták, ereje soha ki nem fáradt, kitartása el nem lanyhult, s ha valamit hivatása körében hasznos ujitásnak vélt, vagy ha gyűjteményeinek gyarapítása volt szóban, minden eszközt felhasznált a siker elérésére.

A gyűjtemények összeállításában s elrendezésében kiválóan jó ízlése volt.

Ebbeli képességének tulajdonítható, hogy tevékenysége az erdészeti kiállítások rendezésében mindenkor igénybe vétetett. A kiállításokat s ekívül számos alkalomkor tett tanulmányutjait használta fel az erdőhasználati, iparműtani, fegyver- és vadászattani és haltenyésztési gyűjtemény tárgyainak megszerzésére, mely gyűjtemények úgy az ízléses összeállítás, valamint gazdagság tekintetében egyaránt páratlannak mondhatók. Csak az ő szívóssága és kitartása, az ő bámulatos rábeszélő képessége volt képes annyi értékes anyagot nagyrészt adományképen összehalmozni a gyűjtemények számára.

Kisiblye szépítésében, a halastavak építésében, a lövölde építésében és kibővítésében rendkívül sokat fáradt. E fáradozásainak örök emléke marad ott a róla elnevezett Szécsi-forrásban.

A kiállítások alkalmakor kifejtett buzgó tevékenységének legfőbb jutalma pedig az az elismerés lett, mely a Ferencz József-rend lovagkeresztjének adományozásában nyert kifejezést.

A vadászatnak, a mi különben tantárgyai közé tartozott, szerfelett nagy kedvelője volt; hasonló szeretettel s odaadással viseltetett a czéllövészeti iránt is. 1879 tavaszán ő és akkori kollégái alapították az u. n. akadémiai pisztolylovészeti egyesületet, melynek ő nemcsak legbuzgóbb tagja, hanem elnöke és úgy szólva lelke volt mindvégig. Fájdalom, az idén a czéllövészeti záró ünnepélyén a hosszú betegségtől megtörve s kimerülten már csak alig hogy megjelenhetett.

Az országos erdészeti egyesület iránt, melynek régtől fogva igazgató választmányi tagja volt, mindenkor buzgón s szolgálat-

készséggel rőtta le magára vállalt kötelességeit, közremunkálva annak erdészetiünk fejlesztésére irányuló tevékenységében.

Szécsi irodalmi működése azzal az évvel vette kezdetét, melyben az erdész akadémiához behivatott. A mit irt, az mind az ő kiválasztott szakmája körébe vág, de a mellett valamennyi egy-egy tanubizonyosága annak, hogy szakmáinak művelésére nagy gondot fordított, nagy olvasottságra tevén szert s az adatoknak egész sorát gyűjtven össze.

Ennek a nagy buzgóságnak köszönhető, hogy legfőbb munkájának, az Erdőhasználatiannak összeállításával a hazai erdőgazdasági viszonyokhoz illő oly könyvet nyujthatott a tanuló-ifjuság s a szakközönség kezébe, melynek gazdag adat halmaza mindenkorra becses marad. E munkájának második kiadását a pénzügy-ministerium mozdította elő azzal, hogy a költségek fedezésére Szécsinek 1000 forintot utalványozott. Szécsi közreműködött a Vadászattan kézikönyvének megírásánál is, melynek egyik kötete az ő tolla alól került ki.

Legutolsó irodalmi munkája az az értekezés volt, melyet az országos erdészeti egyesület f. évi közgyűlése alkalmából a felvidéki nagyobb erdőbirtokok fatermésének értékesítésénél alkalmazható legcélszerűbb módzatoknak tárgyalásra kitűzött kérdéséről irt meg, de melyet, minthogy betegségének súlyosbodása miatt a gyűlésen már meg nem jelenhetett, egyik tanártársa adott elő.

Alig néhány hét mult el azóta — és az élet lángja az utolsó leheletéig munkás ember szívében végkép kialudt.